

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-301-2-84>

Пандирева Єлизавета, аспірантка ХДАДМ,
викладач кафедри «Візуальні практики» ХДАДМ
(науковий керівник: доктор мистецтвознавства,
професор ХДАДМ Т. Павлова)

Літерні елементи як невід’ємні складові конструкції літери у рукотворному графічному написі

Ключові слова: графічний напис, літерні елементи.

Yelyzavieta Pandryieva, PhD student, lecture KSADA (
academic mentor: Head of the Visual Practices Department,
Professor, Doctor of Art History Tetyana Pavlova)

Letter elements as integral components of the structures of letters in handmade graphic inscriptions

Abstract: The author of the report proposes to consider the process of interrelationship of letter elements in the morphological system of handmade graphic inscriptions using the examples of graffiti, calligraphy and hand-drawn fonts.
Key words: graphic inscription, letter elements.

Морфологічна система рукотворного графічного напису складається з певних складових елементів літер. Вони мають різні літерні ознаки. У малюнку літер майже завжди можна знайти вертикальні, горизонтальні, похилі штрихи, дуги, кола та інші елементи. Їх комбінація створює форму літери (її конструкцію), тому будь-який малюнок літери можна умовно віднести до тієї або іншої форми.

Залежно від натиску і напрямку руху пензля, валика, аерозольного балончика чи іншого інструменту літерні елементи розмежовують на тонкі або широкі. В усталеній формі літер розрізняються штрихи, дуги і кола, які, з’єднуючись між собою, займають певне положення і виконують різні функції. Відповідно до положення, яке займають літерні елементи в просторі, можна виділити: вертикальні, горизонтальні, похилі і прямі штрихи. Вони поділяються за функціями: основні і другорядні, а також на сполучні та додаткові.

Основними називають ті штрихи, завдяки яким виявляється морфологічна будова літери, її конструкція. Залежно від характеру літери основні штрихи можуть бути вертикальними, горизонтальними, похилими або округлими. У більшості випадків – це вертикальні широкі, а горизонтальні – пишуться чи малюються, зазвичай, тонко, якщо це не суперечить особливостям всього шрифту. Наприклад, сюди можна віднести каліграфіті та рисований шрифт, проте в стилі графіті йде деформація графеми літери, тому вертикальні, похилі і горизонтальні штрихи можуть мати зовсім різну варіацію в товщинах.

Наприклад, про велику літеру «А», можна сказати, що її форма прагне до трикутника. Різне додаткове «оздоблення цієї форми» (напливи, плями, декоративні оздоблюючі елементи тощо) змінює зовнішній характер, але залишає незмінним принцип її зображення, який і забезпечує впізнавання. Щодо рядкових літер «а», то їх форма вже тяжіє до кола чи прямокутника, але це вже залежить від авторської інтерпретації самого автора напису.

Існує безліч різних малюнків літер, де основні штрихи мають іншу форму. В даному випадку ми говоримо лише про форму штриха, не звертаючи уваги на можливість декорування цієї форми різними фактурами або кольором. Слід зазначити, що фактурне рішення штрихів літер здатне привнести певні оптичні ілюзії, завдяки чому фізично рівний штрих може оптично здаватися спотвореним.

Коли фахівець створює рукотворний графічний напис, він повинен керуватися певними правилами для того щоб створити максимально чисто і виразно. По-перше, потрібно вилучити з нього все зайве, а по-друге посилити відповідність літер між собою, додати виразності та ритму. Оскільки, літери займають певні місця в написі, тому є можливість заримувати їх різними способами. Способи римування літерних елементів:

- римування позиції: початок – кінець, верх – низ тощо;
- запозичення однією літерою деталей іншої;
- доведення схожих елементів до повного збігу;
- суцільне переплетення літерних елементів або пропущені місця у деяких елементів, що змушують глядача подумки домалювати пропущене;
- інтервали між літерами або їх відсутність, наявність лігатури;
- гра з масштабами, та пропорціями;
- вибір кольору або певна тональність.

Змінюючи пропорції літер, художник може надавати шрифту різноманітну ритмічну спрямованість – відчуття умовного руху, внутрішньої динаміки, яке викликане чергуванням повторюваних елементів літер.

